

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

18 mai 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Cobzac Elena,
Judecători – Țurcan Anatolie și Plămădeală Ghenadie,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către avocatul Cojocaru Dorin în numele inculpatului Ghitlan Daniel, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 decembrie 2021, în cauza penală în privința lui

Ghitlan Daniel XXXXX

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 04.08.2020 – 14.07.2021;

Instanța de apel: 09.08.2021 – 08.12.2021;

Instanța de recurs: 24.03.2022 – 18.05.2022.

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 14 iulie 2021, Ghitlan Daniel a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.171 alin.(2) lit. b) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 5 ani, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

A fost dispusă încasarea de la Ghitlan Daniel în beneficiul statului suma de 740 lei, cu titlu de cheltuieli judiciare.

A fost dispusă încasarea de la Ghitlan Daniel în beneficiul lui Cravcenco Valeria suma de 8 000 lei, cu titlu de compensare a cheltuielilor de asistență juridică și suma de 60 000 lei, cu titlu de compensare a prejudiciului moral.

2. Pentru pronunțarea sentinței, prima instanță a constatat că Ghitlan Daniel, la data de 29 iunie 2020, aproximativ ora 15:00, aflându-se în apartamentul XXXXX, prin constrângere psihică și fizică a persoanei, contrar voinței, a întreținut un raport sexual cu minora Cravcenco Valeria, XXXXX.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate Ghitlan Daniel a săvârșit infracțiunea prevăzută de art.171 alin.(2) lit. b) Cod penal - violul, raportul sexual săvârșit prin constrângere fizică și psihică a persoanei, profitând de imposibilitatea acesteia de a se apăra ori de a-și exprima voința, săvârșit cu bună-știință asupra unui minor.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către avocatul Cojocaru Dorin în numele inculpatului, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi

hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Ghitlan Daniel să fie achitat, de comiterea infracțiunii prevăzute de art.171 alin.(2) lit. b) Cod penal, pe motivul că, fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii.

În motivarea apelului a invocat că, de către acuzare nu au fost prezentate probe care ar demonstra faptul că inculpatul prin constrângere a comis infracțiunea de viol. Practic întreg probatoriul acuzării se bazează doar pe declarațiile părții vătămate și a martorului Vrabie Tudor, care având motive de ură față de Ghitlan Daniel, au dat o conotație exagerată speței date. Fapt demonstrat inclusiv prin divergențele din declarațiile date atât la urmărirea penală, cât și în instanță:

- cu referire la plângerea depusă de partea vătămată - la data de 01.07.2020 minora Cravcenco Valeria depune o plângere care este înregistrată cu XXXXX, fiind preluată de OUP. Tot la acea dată se pornește procesul penal XXXXX și se recunoaște ca parte vătămată minora Cravcenco Valeria. Toate aceste acțiuni întreprinse la aceeași dată s-au efectuat în prezența minorei Cravcenco Valeria în lipsa unui reprezentant. Ulterior, un presupus reprezentant apare doar la audierea părții vătămate, dat fiind faptul că el nici elementar nu este identificat, mai mult ca atât presupusa semnătură a lui este identică cu cea a părții vătămate Cravcenco Valeria;

- la fel, argumentul că la acțiunile întreprinse cu partea vătămată minoră la poliție s-au efectuat în lipsa unui reprezentant legal este confirmat inclusiv de ultima în cadrul audierilor în instanța de judecată, care a menționat că la poliție a mers de una singură, nefiind însoțită de frate care s-a stabilit că de fapt este reprezentant. Ulterior, din declarații se desprinde că de fapt la poliție a mers cu martorul Vrabie Tudor, care a însoțit-o, inclusiv într-un birou unde erau mai mulți bărbați. Astfel, se concluzionează rolul activ al martorului Vrabie Tudor, iar despre prezența la audiere a unui reprezentant legal, psiholog/pedagog, partea vătămată nu-și aduce aminte. Cu toate că o semnătură a pedagogului (neidentificat) apare doar pe ultima filă a audierii;

- un alt aspect procedural este actul de învinuire (f.d.70), unde ordonanța se aduce la cunoștință învinuitului, iar acel act nu este semnat de cel care îl emite - procuror, însă în sentință instanța la acest aspect concluzionează că este suficientă semnătura învinuitului și apărătorului. Prin urmare, actul nu cade sub incidența prevederilor art. 251 Cod de procedură penală;

- în urma examinării probelor în cadrul ședinței de judecată s-a constatat faptul că, de către acuzator nu au fost prezentate probe care ar demonstra faptei constrângerii asupra raportului sexual. Or, în acest sens singurul raport de expertiză judiciară, a concluzionat că leziuni vizibile nu au fost depistate, la fel nu s-a depistat nici probe biologice. Fapt ce ne face să credem că nici raport sexual nu a fost. Unicul argument adus în acest sens de către acuzatorul de stat sunt declarațiile părții vătămate, împreună cu raportul de expertiză judiciară, care nu pot fi puse la baza unei sentințe de condamnare, în lipsa unor alte probe care ar confirma versiunea părții vătămate;

- totodată versiunea înaintată de partea vătămată că, față de ea ar fi fost aplicată violența prin constrângere, nu a fost confirmată de nici un martor audiat în instanța de judecată și nici un martor nu a indicat la faptul că pe corpul părții vătămate ar fi fost vizibile careva leziuni, vătămări corporale. Mai mult, după presupusa infracțiune de viol ultima era ca de obicei liniștită și nu dădea semne că ar fi fost afectată de ceva.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 decembrie 2021, a fost respins ca nefondat, apelul declarat, cu menținerea sentinței fără modificări.

4.1. În motivarea soluției emise, instanța de apel a menționat că, prima instanță a respectat normele procesuale, a verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei și a dat probelor administrate o apreciere legală din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar tuturor în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, corect ajungând la concluzia privind vinovăția inculpatului Ghitlan Daniel în comiterea infracțiunii prevăzute de art.171 alin.(2) lit. b) Cod penal, calificarea faptelor fiind corectă precum și măsura de pedeapsă.

Instanța de apel a conchis că, deși inculpatul Ghitlan Daniel neagă comiterea faptei imputate, soluția primei instanțe privind vinovăția acestuia în comiterea infracțiunii prevăzute de art.171 alin.(2) lit. b) Cod penal, se bazează pe elementele de fapt dobândite din declarațiile părții vătămate Cravenco Valeria (f.d.42-43, vol. II); declarațiile martorilor Vrabie Tudor (f.d.44-46, vol. II); Glavan Mihaela (f.d.47-50, vol. II); Mihailovscaia Veronica (f.d.153-154, vol. II); Comanac Ana (f.d.155-156, vol. II); precum și din probele scrise ale cauzei penale, verificate și în ședința instanței de apel suplimentar, care sunt: raportul de expertiză judiciară nr. 28 din 16.07.2020 (f.d.17-18, vol. I); raportul de expertiză judiciară nr. XXXXX (f.d.20-21, vol. I); procesul-verbal de cercetare la fața locului din data de 22.07.2020 de pe adresa XXXXX (f.d.101-104, vol. I).

Instanța de apel întemeiat a conchis că, probatoriul administrat demonstrează cu certitudine vinovăția inculpatului Ghitlan Daniel în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.171 alin.(2) lit. b) Cod penal, fiind combătute argumentele inculpatului privind nevinovăția în comiterea faptei incriminate, concluzionând-u-se că este o metodă legală a inculpatului de a se apăra, ceea ce reprezintă un drept al acestuia prevăzut de art.66 Cod de procedură penală și art.6 CEDO.

În acest sens, instanța de apel a subliniat că, obiectul material al infracțiunii prevăzute la art.171 Cod penal îl reprezintă corpul persoanei, la caz, victima infracțiunii care îi este imputată inculpatului, aceasta are calitate specială enunțată de legiuitor și anume victima este o persoană minoră.

Latura obiectivă a infracțiunii analizate se exprimă în fapta prejudiciabilă, concretizată în acțiuni de două tipuri: 1) acțiunea principală: raportul sexual; 2) acțiunea adiacentă: a) constrângerea fizică; b) constrângerea psihică; c) profitarea de imposibilitatea victimei de a se apăra ori de a-și exprima voința.

Latura obiectivă a violului este întregită numai atunci când acțiunea principală a fost săvârșită în asociere cu oricare dintre acțiunile adiacente.

Latura subiectivă a infracțiunii de la art.171 Cod penal se exprimă, în primul rând, în vinovăție sub formă de intenție directă. Motivele violului constau în năzuința satisfacerii necesității sexuale (de cele mai dese ori).

Subiectul infracțiunii este persoana fizică responsabilă, care la momentul comiterii infracțiunii a împlinit vârsta de 14 ani.

Mai mult, instanța de apel a remarcat că, asupra vinovăției inculpatului indică și plângerea părții vătămate Cravenco Valeria din 01 iulie 2020 (f.d.6, vol. I) prin care solicită de a atrage la răspundere conform legislației în vigoare pe cet. Ghitlan Daniel care la 29.06.2020 aproximativ în jurul orelor 15:00, în timp ce se afla pe adresa XXXXX, prin constrângere fizică și psihică, profitând de imposibilitatea de a se apăra și de a-și exprima voința, a întreținut un raport sexual contrar voinței sale, cauzându-i suferințe fizice și psihice.

Instanța de apel a menționat că, urmează a se reține că, conform declarațiilor date în ședința de judecată din 13 noiembrie 2020 și 13 ianuarie 2020 (f.d.228-231, vol. I, f.d.42-43 vol. II), partea vătămată a susținut integral cele relatate la etapa de urmărire penală începând cu plângerea depusă precum și declarațiile date în calitate de parte vătămată la etapa de urmărire penală (f.d.9-10, f.d.12-14, vol. I). Partea vătămată a declarat circumstanțele de fapt care au avut loc, și a comunicat cu lux de amănunte cele petrecute în ziua cu pricină și anume că în data de 29 iunie 2020 a fost abuzată sexual de către Ghitlan Daniel.

Cu referire la cererea inculpatului înaintată la 16 martie 2021 (f.d.148-149, vol. II), instanța de apel a reținut că, inculpatul a solicitat declararea nulității procesului-verbal de reținere din 21 iulie 2020 (f.d.61, vol. I) invocând precum că, reținerea acestuia a avut loc fără participarea apărătorului, în speță, instanța de apel le va aprecia critic, deoarece la materialele cauzei este anexat originalul mandatului seria XXXXX din data de 21 iulie 2020 eliberat de CA „Călugăreanu Natalia” (f.d.60, vol. I) și însăși procesul-verbal de reținere este semnat inclusiv și de apărător (f.d.61, vol. I). Cu referire la cele invocate de către inculpat precum că, procesul-verbal de audiere a bănuitului din data de 21 iulie 2020 (f.d.66-68, vol. I) a fost deja pregătit și fost impus să-l semneze, precum și audierea ar fi avut loc în lipsa avocatului - urmează a fi respinse, deoarece în ședința de judecată inculpatul a declarat că semnătura de pe procesul-verbal îi aparține, mai mult, procesul-verbal de audiere a bănuitului este semnat de avocat și această dovadă este fixată la f.d.68, vol. I, unde este aplicată semnătura avocatului.

De asemenea, instanța de apel a menționat că, se atestă contradicție în declarațiile inculpatului, care pe de o parte menționând că la audierea sa nu a fost prezent avocatul și această audiere a avut loc în lipsa apărătorului pe de altă parte în ședința de judecată a menționat că „a semnat procesul-verbal de audiere, deoarece așa i-a zis avocatul”.

În contextul relatării expuse supra urmează a fi indicat că, la etapa urmăririi penale nu a fost înaintată nici o cerere din partea inculpatului nici din partea apărătorului acestuia care ar contesta acțiunile organului de urmărire penală, în așa mod acesta a fost de acord cu toate acțiunile întreprinse și cele invocate în cererea depusă în cadrul judecării cauzei au ca efect tergiversarea examinării cauzei și ducerea în eroare în vederea stabilirii adevărului.

Totodată, instanța de apel a respins ca neîntemeiată solicitarea de a declara inadmisibilă ordonanța de punere sub învinuire din 21 iulie 2020 (f.d.69-70, vol. I) motivând că, lipsește semnătura învinuitului și a apărătorului său, or, la f.d.70, vol. I se conține dovada faptului că ordonanța din data de 21 iulie 2020, a fost semnată atât de învinuit, cât și de apărătorul său.

Cu referire la art.251 Cod de procedură penală, instanța de apel reține că, inculpatului i-au fost prezentate materialele cauzei și i-a fost adus la cunoștință etapa finisării urmăririi penale, în acest sens fiind întocmit procesul-verbal de terminare a urmăririi penale și acesta a fost semnat de către inculpat și avocatul acestuia neavând careva obiecții sau completării asupra materialelor prezentate.

Prin urmare, au fost apreciate ca neîntemeiate cerințele apărării privind achitarea inculpatului din motiv că nu a fost probată vinovăția acestuia, probele cercetate în ședința de judecată dovedind cu certitudine vinovăția în săvârșirea celor incriminate.

Referitor la individualizarea pedepsei penale, instanța de apel a reținut că, soluția primei instanțe este una corectă, justificată și întemeiată, corect stabilindu-i inculpatului

pedeapsa sub formă de închisoare în limitele articolului incriminat.

5. Avocatul Cojocaru Dorin în numele inculpatului, în temeiul art.427 alin.(1) pct. 8), 10) Cod de procedură penală, contestă hotărârile instanțelor de fond cu recurs ordinar, solicită casarea acestora, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Ghitlan Daniel să fie achitat, de comiterea infracțiunii prevăzute de art.171 alin.(2) lit. b) Cod penal, pe motivul că, fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii, deoarece la materialele cauzei penale nu există probe pertinente, concludente și legal administrate care să demonstreze vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii care i se incriminează.

În argumentarea recursului, apărarea a invocat aceleași argumente pe care le-a menționat în cererea de apel, descrise în pct.3 a prezentei decizii, indicând că la baza soluțiilor adoptate, instanțele ierarhic inferioare au dat o apreciere greșită probelor administrate, care nu dovedesc vinovăția lui Ghitlan Daniel în comiterea infracțiunii.

6. Procurorul a prezentat referință pe marginea recursului depus de partea apărării, și a pledat pentru inadmisibilitatea acestuia, ca fiind declarat peste termen.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității acestuia din următoarele considerente.

Potrivit art.432 alin.(2) pct.2) Cod de procedură penală instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este declarat peste termen.

În conformitate cu prevederile art.422 Cod de procedură penală, termenul de recurs este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

Analizând materialele cauzei, Colegiul penal constată, că conform procesului-verbal al ședinței de judecată din 08 decembrie 2021 (f.d.161-164, vol. III), a fost pronunțat dispozitivul deciziei instanței de apel în prezența avocatului Cojocaru Dorin, cu înștiințarea acestuia despre pronunțarea și primirea deciziei integrale, pentru data de 02 februarie 2022.

Reieșind din actele cauzei, rezultă că, la data stabilită – 02 februarie 2022, avocatul Cojocaru Dorin, din motive necunoscute, nu s-a prezentat la pronunțarea deciziei motivate. Colegiul penal menționează că, potrivit prevederilor art.422 Cod de procedură penală, termenul de declarare a recursului împotriva deciziei instanței de apel, curge de la data pronunțării acesteia.

Așadar, în speță, termenul de declarare a recursului conform art.422 Cod de procedură penală, a început să curgă din 03 februarie 2021, iar ultima zi pentru declararea recursului fiind 05 martie 2022, pe când recursul ordinar declarat de avocatul Cojocaru Dorin a fost depus la oficiul poștal la 11 martie 2022, prin urmare, cu omiterea termenului de 30 de zile stabilit de lege. În astfel de circumstanțe, rezultă că recursul declarat de avocatul Cojocaru Dorin, urmează a fi respins ca inadmisibil, deoarece este depus peste termen.

Colegiul penal menționează că, termenul de recurs este absolut și are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se va respinge ca inadmisibil fiind tardiv, deoarece legea procesual-penală ce reglementează procedura examinării recursului ordinar, nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului.

Mai mult, Colegiul penal notează că, o astfel de soluție este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul art.6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea apelului/recursului ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise în instanța de fond și ar leza, în acest mod, principiul securității raporturilor juridice. În hotărârea CtEDO pronunțată în cauza *Ponomariov vs Ucraina* (03 aprilie 2008) Curtea Europeană a notat că, deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe noi descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși, reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Colegiul penal reține și jurisprudența CtEDO în hotărârea pronunțată în cauza *Bodiu vs. Republica Moldova din 18 iunie 2019* (cererea nr. 7516/10), în care Curtea a statuat că admiterea cererii de recurs după o perioadă de timp considerabilă și în absența oricărei explicații plauzibile cu privire la motivul pentru care partea s-a aflat în imposibilitate de a se adresa mai devreme, s-a soldat cu ignorarea unui întreg proces judiciar, și în consecință s-a constatat încălcarea principiului securității raporturilor juridice și a dreptului la un proces echitabil garantat de art.6§1 CEDO.

8. În temeiul art.432 alin.(2) pct.2) Cod de procedură penală, Colegiul penal

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către avocatul Cojocaru Dorin în numele inculpatului Ghitlan Daniel, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 decembrie 2021, în cauza penală în privința lui *Ghitlan Daniel* XXXXX, ca fiind declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 30 iunie 2022.

Președinte

Cobzac Elena

Judecători

Țurcan Anatolie

Plămădeală Ghenadie